

PATANI FORUM

ฉบับที่ 18 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2559

**FREE
MAGAZINE**

พื้นที่สาธารณะ: พื้นที่แห่งการเรียนรู้
www.pataniforum.com

บทบรรณาธิการ : ครม.ส่วนหน้า ?	3
ส่องความคิดคู่ขัดแย้งปาตานี/ชายแดนใต้ : อาทิตย์ ทองอินทร์	8
การเมือง-ภาคประชาสังคมไทย... พลวัต คำถาม และข้อถกเถียง : ชลิตา บัณขุวงศ์	16
จากเหยื่อเด็กหน้าโรงเรียนตากใบ ถึงบทบาทคนทำงานกับเด็ก : กองบรรณาธิการ	22
งานสันติวิธีต้องมา “ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ปัญหาแทรกซ้อนได้พรอมความขัดแย้งชายแดนใต้” : สุไรยา วานิ	28
สำนักรากเหง้าแห่งสันติภาพด้วยศิลปะแนวคิด “Art melayu” : กองบรรณาธิการ	32

8

16

22

32

Patani Forum Team

เอกรินทร์ ต่วนศิริ
ปรัชญา โต๊ะอิแต
อับดุลเลาะห์ หมัดอะด้า
อาอิชะห์ กายแก้ว
นูรีมะห์ ปือราเฮง
กองบรรณาธิการ

ติดต่อ Patani Forum

112/21 หมู่ 5
ถนนหนองจิก
ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมืองปัตตานี
จังหวัดปัตตานี
94000

**PATANI
FORUM**

Email : editor.pataniforum@gmail.com

Web site : www.pataniforum.com

facebook : pataniforum.com

บทบรรณาธิการ

เอกรินทร์ ต่วนศิริ

क्रम.ส่วนหน้า ?

ความเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลย่อมส่งผลต่อรูปแบบการบริหารนโยบายสาธารณะของสังคมด้วย ต่อกรณีปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลประกาศและแต่งตั้ง ครม.ส่วนหน้า 13 คน โดยส่วนมากแล้วมาจากกลุ่มทหารเกษียณอายุราชการทั้งหมด นำโดย พล.อ.อุดมเดช สีตบุตร ตำแหน่งหัวหน้าผู้แทนพิเศษของรัฐบาล คำถามจึงมีอยู่ว่าประชาชนในพื้นที่จะตอบรับ ครม.ส่วนหน้า หรือไม่? แล้วจะมีนโยบายแบบใดในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ลักษณะการจัดตั้งองค์กรพิเศษหรือผู้แทนรัฐบาลพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหาคือความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่ สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 อาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ได้แต่งตั้ง

วารสารปาตานิ ฟอรัม ฉบับที่ 18

กรม. ส่วนหน้า

นิตยสารวิชาการ :
เกอรัม ดอนรัส

แซม พรหมยงค์ ให้ตำแหน่งจุฬาราชมนตรีและได้มอบหมายให้ช่วยดูแลเรื่องนโยบายเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ จนนำไปสู่การพบกันของ หะยีสุหลง แซ่ม พรหมยงค์ และปรีดี พนมยงค์ ในพิธีเปิดโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในจังหวัดปัตตานี

สำหรับการเกิดขึ้นของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) นี้คือผลผลิตทางด้านนโยบายถือว่าเป็นองค์กรพิเศษที่รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ตั้งแต่ปี 2524 และถูกยุบเมื่อปี 2545 สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร และได้จัดตั้งขึ้นมาใหม่ในช่วงรัฐบาลพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ปี 2549 ถือว่าเป็น ศอ.บต. เฟสสอง

แต่กระนั้นก็ตามในช่วงรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร หลังจากยุบ ศอ.บต. ก็ได้ตั้งองค์กรใหม่ชื่อว่า “กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้” (กอ.สสส.จชต.) เพื่อดูแลปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งหมดคือเส้นทางของการ “จัดตั้งองค์กรพิเศษ” เพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่สิ่งที่น่าสนใจและน่าเทียบเคียงกว่าคือ ทุก

สำหรับ ครม.ส่วนหน้า อาจจะกล่าวได้ว่าเป็น “ศาลาพักใจของเหล่าผู้อาวุโสในกองทัพรวมถึงกลุ่มข้าราชการเก่า”

ทั้งหมดมีประสบการณ์ในช่วงชีวิตรับราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มองในอีกแง่คือ พวกเขาเหล่านั้นในขณะปฏิบัติหน้าที่ได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างไร? มีการประเมินผลหรือไม่? แน่จนคำตอบนี้ประชาชนคนทั่วไปอาจจะไม่สิทธิประเมินผล เพราะเป็นระบบราชการที่ปิด

รัฐบาลในช่วงหลังปี 2547 เป็นต้นมา ก็จะมีการแต่งตั้งรองรัฐมนตรี/รัฐมนตรี เพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น สมัยรัฐบาลประชาธิปัตย์ ก็จะมีคุณถาวร เสนเนียม เพื่อมาดูแลเรื่องจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพิเศษ ในฐานะรัฐมนตรีช่วยกระทรวงมหาดไทย เหมือนกัน

สำหรับ ครม.ส่วนหน้าอาจจะกล่าวได้ว่าเป็น “ศาลาพักใจของเหล่าผู้อาวุโสในกองทัพรวมถึงกลุ่มข้าราชการเก่า” ทั้งหมดมีประสบการณ์ในช่วงชีวิตรับราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มองในอีกแง่คือ พวกเขาเหล่านั้นในขณะปฏิบัติหน้าที่ได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างไร? แน่จนคำตอบนี้ประชาชนคนทั่วไปอาจจะไม่สิทธิประเมิน เพราะเป็นระบบราชการที่ปิด

ระบบการเมืองในสังคมไทยที่กำลังเผชิญอยู่นี้คือเป็นระบบที่ปิด 100เปอร์เซ็นต์คืออำนาจกระจุกตัวอยู่ในหมู่ของผู้นำกองทัพทั้งเกษียณอายุราชการถึงกลุ่มครองอำนาจรัฐชาติปัตตานีในปัจจุบัน และแม้จะมีชนชั้นนำจากราชการเข้าไปเกี่ยวข้องก็อยู่ในฐานะที่เป็นมือรองหรือผู้ช่วย

ระบบการเมืองในสังคมไทยที่กำลังเผชิญอยู่นี้คือ เป็นระบบที่ปิด 100 เปอร์เซนต์

คืออำนาจกระจุกตัวอยู่ในมือของผู้ปกครองทั่ว
ทั้งเกษียรอายุราชการถึงกลุ่มครองอำนาจรัฐชาติปิตัยในปัจจุบัน
และแม้จะมีชนชั้นนำจากราชการเข้าไปเกี่ยวข้องก็อยู่ในฐานะที่เป็นมือ
รองหรือผู้ช่วย เพื่อเสริมระบบการเมืองให้ปิดแน่นหนามากขึ้น
โดยไม่ให้ประชาชนไปเป็นหุ้นส่วนของการบริหารจัดการอำนาจรัฐ
เพื่อจะแก้ไขความทุกข์ยากของชีวิตตัวเอง

เพื่อเสริมระบบการเมืองให้ปิดแน่นหนามากขึ้น โดยไม่ให้ประชาชนไป
เป็นหุ้นส่วนของการบริหารจัดการอำนาจรัฐเพื่อจะแก้ไขความทุกข์ยาก
ของชีวิตตัวเอง

กรม.ส่วนหน้า จำนวน 13 ตำแหน่ง ไม่มีกลุ่มภาคประชาชนหรือ
บุคคลในพื้นที่อยู่ภายใต้ กรม.ชุดนี้ ลักษณะแบบนี้เป็นการสะท้อนถึง
ระบบบริหารราชการแผ่นดินหรือโครงสร้างอำนาจที่รวมศูนย์เอาไว้ที่
ส่วนกลางแต่เพียงอย่างเดียว

นับตั้งแต่รัฐบาลทหารมายึดอำนาจ นโยบายแก้ไขปัญหาในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ยังไม่เห็นเด่นชัด แต่การแต่งตั้ง กรม.ส่วนหน้า ถือได้ว่า
เป็นนโยบายที่ชัดเจนมากที่สุด ก่อนหน้านี้นี้มีการพูดถึงเรื่องการพูดคุย
เพื่อสันติภาพ แต่นั่นก็ยังถือว่าเป็นการสานต่อนโยบายเดิมของรัฐบาล
ก่อนหน้านี้นี้ และแน่นอนกาลเวลาเท่านั้นที่พิสูจน์ กรม.ส่วนหน้าจะทำ
หน้าที่ได้ดีหรือไม่?

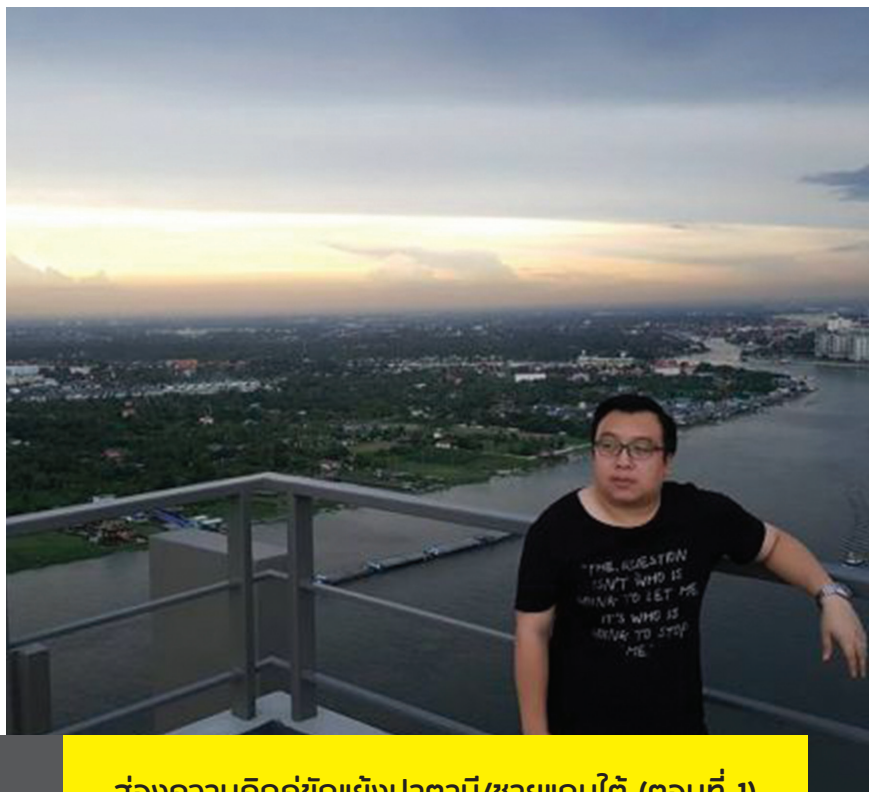
กรม.ส่วนหน้า จำนวน 13 ตำแหน่ง

ไม่มีกลุ่มภาคประชาชนหรือบุคคลในพื้นที่อยู่ภายใต้ กรม.ชุดนี้
ลักษณะแบบนี้เป็นการสะท้อนถึง ระบบบริหารราชการแผ่นดิน
หรือโครงสร้างอำนาจที่รวมศูนย์เอาไว้ที่ส่วนกลางแต่เพียงอย่างเดียว

สำหรับเนื้อหาในวารสารฉบับนี้ทางปาตานี ฟอรัม ยังคงมุ่งมั่นที่จะ
ทำตามแนวคิด “พื้นที่สาธารณะ พื้นที่แห่งการตื่นรู้” โดยกิจกรรมส่วน
หนึ่งมีการจัดงานพูดคุยกับกลุ่มประชาสังคมในพื้นที่ โดยเนื้อหาของ
วารสารฉบับนี้คือ การนำเสนอข้อสรุปใจความสำคัญ ย่อยเนื้อหาที่เกิดจาก
การพูดคุยแลกเปลี่ยนในทางด้านวิชาการที่ทางปาตานีฟอรัม ได้เชิญมา
ร่วมแลกเปลี่ยน และเราหวังว่าทุกภาคส่วนของสังคมไทยจะเป็นหุ้นส่วน
ของเส้นทางที่จะนำไปสู่สันติภาพ ไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง

ส่องความคิดคู่ขัดแย้งปาตานี/ชายแดนใต้ (ตอนที่ 1)

ผู้เขียน : อาทิตย์ ทองอินทร์

ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งปาตานี/ชายแดนใต้ การพาดพิงทางความคิดของคู่ขัดแย้งระหว่างฝ่ายความมั่นคงไทยและฝ่ายขบวนการต่อสู้ปาตานี มีความสำคัญอย่างมีนัยยะสำคัญต่อการคลี่คลายความขัดแย้งในพื้นที่ สืบเนื่องจากคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่ายซึ่งต้องยอมรับว่าต่างก็มีอิทธิพลทางความคิดและการปฏิบัติการของกลุ่มพลังทางสังคมและประชาชนในพื้นที่ในการแสวงหาสันติภาพอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

ที่ผ่านมาการจะทำความเข้าใจความคิดของคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่ายมันช่างยากเสียเหลือเกิน หากทำได้ก็เพียงแค่การทำความเข้าใจผ่านปรากฏการณ์ บทวิเคราะห์หรือความรู้เชิงหลักการ ทฤษฎี และสัญญาต่างๆที่ถูกทำให้รับรู้เชิงประจักษ์ด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจจากคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่ายเท่านั้นซึ่งเราสามารถรับรู้ได้จากงานเอกสารและบทสนทนาของนักกิจกรรมและนักวิชาการหลายท่าน หนึ่งในนั้นก็คือ อาจารย์อาทิตย์ ทองอินทร์ หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งครั้งหนึ่งในกิจกรรมของ ปาตานี ฟอรัม ได้มีโอกาสรับฟังมุมมองและร่วมเสวนาจนมีอาจเก็บไว้เรียนรู้แต่ผู้เดียวแต่อยากจะนำมารายงานเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจทั้งที่ฝักฝ่ายหรือไม่ฝักฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ตาม

อาจารย์อาทิตย์ เริ่มต้นด้วยการชี้ว่า เมื่อพูดถึงพลวัตทางความคิดและการต่อสู้ของฝ่ายความมั่นคงที่มีต่อขบวนการมุสลิมในประเทศไทยซึ่งเอาจริง ๆ มันไม่เคยมีพลวัตเท่าไร โดยจะชี้ให้เห็นประเด็นดังนี้

เวลาเราพูดถึงฝ่ายความมั่นคงแล้ว น่าสนใจชนกในเชิงทฤษฎีก่อนว่า ความมั่นคงคืออะไร ความมั่นคงก็คือความอยู่รอดปลอดภัยจากภัยคุกคาม เราอาจจะตั้งข้อสังเกตขึ้นมาว่าอะไรคือภัยคุกคาม ใครมีสิทธิจะนิยามว่าภัยคุกคามคืออะไร ทั้งนี้ Concept หลักอย่างง่ายซึ่งอาจมองคำถามนี้ได้จาก 2 มุมคือเวลาเราพูดถึงความมั่นคงเรากำลังหมายถึงความมั่นคงของรัฐหรือความมั่นคงของมนุษย์ เรากำลังหมายถึงความอยู่รอดของรัฐความปลอดภัยจากภัยคุกคามของรัฐ หรือกำลังหมายถึงความปลอดภัยของมนุษย์ ความปลอดภัยจากภัยคุกคามของมนุษย์

ถ้าเราเชื่อตามทฤษฎี หรือปรัชญาการเมืองในการสร้างรัฐขึ้นมา มนุษย์อยู่ในสภาวะธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความหวาดกลัวและพวกเขาเหล่านั้นยอมละทิ้งอาวุธ ยอมละทิ้งการใช้ความรุนแรงแล้ว ทำสัญญากันเข้ามาอยู่ภายใต้การครอบงำของรัฐเพื่อให้รัฐปกป้องความหวาดกลัวจากภัยคุกคามต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหวาดกลัวต่อการเสียชีวิต นั่นคือจุดเริ่มต้นของการเกิดรัฐสมัยใหม่

เราพบว่าความมั่นคงของรัฐที่เป็นอยู่ในหลายๆ ประเทศอาจจะไม่พูดถึงเพียงแค่ประเทศไทย มันกลายเป็นว่าเขาพยายามจะรักษาความมั่นคงของรัฐโดยไปทำลายพื้นฐานการเกิดขึ้นของรัฐเสียเองคือทำให้ประชาชนหวาดกลัว ดังนั้นเราจึงเห็นว่าในทางทฤษฎีแล้วนั้นความมั่นคงของรัฐและความมั่นคงของมนุษย์เป็น Concept ที่สัมพันธ์กัน ทั้งในเชิงบวกและลบ อยู่ที่ว่าเราจะบริหารจัดการอย่างไร รัฐมองอย่างไร

“ผมเพิ่มความซับซ้อนอีกนิด เวลาบอกว่าอะไรคือความมั่นคง มันเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็น Unnatural selection คือไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นทางสังคม อะไรคือความมั่นคงและอะไรคือภัยคุกคาม นี่ไม่ใช่เรื่องธรรมชาติเป็นเรื่องที่ถูกกล่อมเกลารับขึ้นทางสังคมเป็นเรื่องที่ถูกสร้างขึ้นทางภาษา ผมยกตัวอย่างว่าทรมานง่ายๆ ที่อยู่ในสังคมไทย ที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องมากนัก เช่น เจอแขกกับเจอจู ตีอะไรก่อน คำตอบเป็นตีแขก นี่เป็นธรรมชาติหรือไม่ แขกเป็นภัย

คุกคามทางธรรมชาติหรือไม่ คำตอบคือ ไม่ แต่เป็นสิ่งที่ถูกขัดเกลารับขึ้นทางสังคมจากสถาบันพื้นฐานต่างๆ รวมถึงวงศาตถาญาติ เพื่อนฝูงมิตรสหายในสังคมไทยจนเรารู้สึกกับมันอย่างคุ้นชิน เคยชิน โดยไม่เห็นว่ามันมีความผิดปกติ หรือน่าสงสัยอยู่ในความรู้สึกนั้น เพราะฉะนั้นตัวความมั่นคงก็เช่นเดียวกัน มันเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้น”

“คำถามต่อมาคือ ใครมีสิทธิประกอบสร้างขึ้น ตรงนี้ไม่ว่าจะความมั่นคงของประชาชนหรือของรัฐก็ตามอะไรบางอย่างที่จะทำให้เป็นความมั่นคง มันต้องผ่านกระบวนการ Securitization หรือการทำให้เป็นเรื่องของความมั่นคงไม่ใช่ทุกเรื่องที่จะกลายเป็นเรื่องความมั่นคง มีแค่บางเรื่องเท่านั้นที่ถูกทำให้เป็นเรื่องความมั่นคง ตัวอย่างเช่น การสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินสักที่หนึ่ง ในมุมมองของชุมชนนี่คือภัยคุกคามที่กระทบความมั่นคงของเขา แต่หากมองในมุมมองของรัฐแล้วรัฐอาจบอกว่าไม่ใช่ รัฐอาจคิดว่าโครงการนี้คือการกำลังสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อันจะนำไปสู่การยับยั้งการเกิดขึ้นของขบวนการ

ติดอาวุธผ่านการทำให้คนมีงานทำแก้ปัญหายากจน ถามว่าตรงนี้ใครมีสิทธิในการสร้างเรื่องบางเรื่องให้เป็นความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงของรัฐหรือมนุษย์ก็ตามทุกๆ เรื่องมันถูกทำแบบนี้หมด เราพบในปรากฏการณ์โลกร้อนสำหรับปัญหาของพื้นที่ แต่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในสารคดีของอัลกอ แห่พรรคเดโมแครต สารคดีชุดนั้นทำให้ประเด็นเรื่องโลกร้อนกลายมาเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของมนุษยชาติ แต่ในมุมมองของพรรครีพับลิกันอาจบอกไม่ใช่ เพราะฉะนั้นนี่คือกระบวนการที่มันสร้างขึ้น ในบริบทปัจจุบัน”

อาจารย์อาทิตย์ชวนให้คิดต่อว่า พอพูดถึงการสร้างรัฐสมัยใหม่และความมั่นคงในวันนี้เราก็กำลังพูดถึงความมั่นคงของการอยู่ในสถานะสมัยใหม่ อยู่ในกรอบของรัฐสมัยใหม่ รัฐสมัยใหม่ซึ่งมันยืนพื้นอยู่บนราคาและคุณค่าของมนุษย์แต่ละคน รัฐอ้างว่ามันดำรงอยู่เพื่อคนแต่ละคนโดยที่ชีวิตของคนมีค่าเปรียบเทียบกับรัฐสมัยจารีตไม่ว่าจะเป็นรัฐศาสนาหรือรัฐอะไร่ก็แล้วแต่ เกือบจะทั้งหมด

เราอยู่ในสภาพ
ของการมอง
ความมั่นคง
กันอย่าง
กระจัดกระจาย
หลากหลายมาก

อยู่ในกลุ่มต่อสู้
เดียวกัน
อาจจะมอง
ไม่เหมือนกัน

มนุษย์ล้วนเป็นของรัฐ โดยรัฐอาจจะ Claim
ตัวเองว่าได้สิทธิเป็นโอรสแห่งสวรรค์เป็น อะไร
ต่างๆ ก็แล้วแต่ แต่มนุษย์นี้คือทรัพย์สินของรัฐ
คือทรัพยากรของรัฐผู้ปกครองรัฐคือเจ้าชีวิตนั่น
คือรัฐบาลจารีต แต่ถ้าสมัยใหม่จะอ้างถึงความ
ชอบธรรมในการปกครองขึ้นมา จากการอ้างว่ารัฐ
มีไว้เพื่อจัดการให้มนุษย์อยู่อย่างมีคุณภาพที่ดี
และไม่ใช้มนุษย์ที่พูดแบบรวมๆ เป็นเนื้อเดียวกัน
ทั้งก้อน แต่หมายถึงมนุษย์เป็นรายบุคคลเลยที่
เดียว เวลาเราพูดถึงรัฐสมัยใหม่มันจึงหลีกเลี่ยง
ไม่ได้ที่จะโยงมนุษย์เข้ากับการเป็นปัจเจก

“เราอยู่ในบริบทของปัจเจก แต่ละคนคิดถึง
แต่ความมั่นคงของแต่ละคนและแน่นอนมัน
กระจัดกระจาย เราแต่ละคนอาจจะมองความ
มั่นคงไม่เหมือนกัน บางคนอาจจะบอกว่าความ
มั่นคงคือรัฐรักษาอาณาเขตดินแดนเอาไว้ที่
บรรพบุรุษสร้างให้ นั่นคือความมั่นคงของรัฐ
มนุษย์บางคนอาจจะบอกว่าสันติภาพต่างหาก
การอยู่รอดปลอดภัยอยู่ดีมีสุขในพื้นที่ใดๆ ก็ได้
คือความมั่นคงของเขา กล่าวคือเขาอาจจะมอง
ในมุมความมั่นคงของมนุษย์ เราอยู่ในสภาพของ
การมองความมั่นคงกันอย่างกระจัดกระจาย

หลากหลายมาก แต่ละคนอาจจะอยู่ในกลุ่มต่อสู้เดียวกันอาจจะมองไม่เหมือนกัน ปัญหาก็คือว่าแล้วรัฐจะหลอมรวมสำนึกที่แตกต่างเหล่านี้มาสนับสนุนงานความมั่นคงของรัฐได้อย่างไร นั่นคืออุดมการณ์ที่มีการทำงานคล้ายคลึงกับอุดมการณ์ที่หลอมรวมว่าจะทำให้คนไปตายเพื่อรัฐได้อย่างไร ในเมื่อรัฐควรปกป้องคนไม่ใช่คนไปปกป้องรัฐ ซึ่งซับซ้อนแต่ง่ายที่สุดคือการใช้ศรัทธา"

อาจารย์อาทิตย์ชี้ว่าในตำรา The Prince ของ Niccolo Machiavelli เขียนว่า มีเพียงรัฐแบบรัฐศาสนาเท่านั้นที่จะปกครองคนโดยที่ไม่ต้องกลัวว่าคนจะทรยศ เพราะเขาสามารถควบคุมได้ที่สมองและใช้งานการทำงานสมองได้อย่างชาญฉลาด คำว่ารัฐศาสนาของ Machiavelli ไม่ได้หมายความว่ารัฐที่ใช้ศาสนาปกครองเท่านั้น แต่หมายถึงรัฐที่ใช้ศรัทธาหลอมรวมคนอันทำให้คนปราศจากการตั้งคำถาม การวิพากษ์และสงสัยต่อการทำงานของรัฐบาล รูปแบบเช่นนี้จะเชื่อมโยงกับ concept ของ Michel Foucault ที่เรียกว่าการปกครองชีวญาณ

“การปกครองชีวญาณคือการทำให้คนกระทำไปในทางใดทางหนึ่งหรือคิดไปในทางใดทางหนึ่งโดยอัตโนมัติโดยรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ โดยไม่รู้ตัวว่าถูกชักใยทางความคิดอยู่ เราจะพบปรากฏการณ์แบบนี้ในสังคมทุกๆ ที่ สังคมไทยก็เช่นกัน เวลาเหตุเกิดระเบิดสมมติผู้เสียชีวิตอาจจะเป็พระเจ้าสงฆ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลสะท้อนกลับทันทีของสังคมไทยคือฆ่ามันให้สิ้นซาก แม้กระทั่งคนที่มีการศึกษาสูงมากและประวัติดีเลิศ หลังเกิดเหตุระเบิดเจ็ดจุดในภาคใต้ตอนบน ปฏิกริยาแรกของเขา ก็อาจเป็นการสนับสนุนให้ใช้มาตรการแข็งกร้าวและนำผู้ก่อเหตุไปบั่นคอ มันเป็นอัตโนมัติเพราะรู้สึกว่าการกำลังถูกทำร้ายจากบางอย่าง อันนี้คือสิ่งที่รัฐประสบความสำเร็จถ้าเรามองในมุมที่ว่า รัฐประสบความสำเร็จที่จะทำให้คนตอบโต้ต่อเหตุการณ์บางอย่างโดยเขาไม่สงสัยว่าเขากำลังทำในสิ่งที่มันตั้งคำถามได้และนำตั้งคำถามอย่างมาก เขาคิดว่าเขากำลังทำสิ่งที่ถูกต้อง นี่เองคือกลไกการทำงานของ ความมั่นคงของรัฐในปัจจุบัน

“แน่นอนว่าถ้าเรามีสติ มีตรรกะ เราเถียงมันด้วยหลักการ อาจจะหักล้างหรือโต้เถียงได้ คือสร้างสภาวะให้เกิดการถกเถียงเพื่อให้ความมั่นคงรับใช้มนุษย์มากขึ้น แต่กลไกหนึ่งที่สอดแทรกอยู่ในชีวิตและทำงานได้ดีเสมอ คือจุดตั้งต้นที่มนุษย์สร้างรัฐขึ้นมาตามทฤษฎี คือความหวาดกลัว สังเกตหรือไม่ เวลาสังคมไหนเกิดความหวาดกลัวไม่รู้ว่ากลัวอะไร เกิดความไม่แน่นอนว่าจะกลายเป็นเหยื่อของเหตุรุนแรงเมื่อไหร่ ในสภาวะสังคมแบบนั้นซึ่งหากดำเนินไปสักระยะเวลาหนึ่ง คำตอบมักจะโยนไปที่การให้อำนาจเบ็ดเสร็จกับอะไรบางอย่าง ในกรณีสังคมไทยก็คือการฝากความหวังไว้ให้รัฐที่มีความเบ็ดเสร็จเด็ดขาดมากขึ้นกว่าปกติ นอกเหนือจากรัฐ นั่นคือสิ่งที่เกิดในสภาวะสังคมที่เกิดความหวาดกลัว ไม่แน่นอนกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นแถมยังไม่รู้ด้วยว่าอดีตที่มามันเกิดอะไรจริงๆ บ้าง”

“นี่คือกลไกที่ในสภาวะของความหวาดกลัวเอื้อไม่ใช่แค่ความมั่นคงของรัฐ แต่เอื้อให้รัฐเป็นคนที่สามารถผูกขาดการนิยามว่าอะไรบ้างคือความมั่นคง เพราะรัฐเล่นกับเหตุผลของมนุษย์ได้อย่างง่ายดายเลย ในสภาวะที่คนตกเป็นเหยื่อของความหวาดกลัว อยู่ภายใต้ระบอบของความกลัวอย่างสิ้นเชิง ในมุมมองของ Giorgio Agamben นักปรัชญาท่านหนึ่งบอกว่า ในบรรยากาศแบบนี้ มันเอื้ออำนวยต่อสภาวะที่เรียกว่า“สภาวะข้อยกเว้น” ยกเว้นจากอะไร ยกเว้นจากการจำกัดอำนาจรัฐ ความกลัวทำให้คนจำนวนมากสนับสนุนให้รัฐทั้งในการนิยามรูปแบบของภัย ทั้งในการใช้อำนาจจัดการกับภัยโดยไม่ต้องคำนึงถึงหลักนิติรัฐ แต่ถูกกฎหมาย ใช้อำนาจจัดการกับภัยคุกคามที่รัฐกำหนดขึ้นด้วยทรัพยากรเท่าไรก็ได้ที่มี และสามารถกระทำการในทางลับ เช่น ด้านงานการข่าว หรือ การรุกราล้ำสิทธิส่วนบุคคล ได้มากขึ้น มันหล่อหลอมให้คนเชื่อไปในทางของรัฐและรัฐจัดการได้อย่างเด็ดขาด”

“พูดโดยต่อยอดจาก Giorgio Agamben นี่คือตัวอย่างของการ “Legalizing Lawlessness” สภาวะแบบนี้ ทำให้เรื่องที่เกิดขึ้นไม่ถูกกฎหมายกลายเป็นถูกกฎหมายขึ้นมา ในวงเล็บว่าถูกกฎหมายแต่ไม่ถูกหลักนิติรัฐ และคนก็ยอมรับให้เป็นเช่นนั้น น่าสนใจตรงนี้ สามารถขยายความอีกว่าสภาวะข้อยกเว้นมันมี 2 แบบ คือจริงกับลวง ในสังคมประมาณ 20-30 ปี ในช่วงสงครามเย็น สภาวะข้อยกเว้นตรงนี้อาจจะเป็นสภาวะลวงที่ถูกปั้นแต่งขึ้นมา เพื่อเป็นข้ออ้างเพื่อมารองรับรูปแบบของการนิยามของความมั่นคง แล้วไปจัดการกับฝ่ายตรงข้ามอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ในยุคสมัยศตวรรษที่ 21 เราพบว่าวิกฤติที่มันเป็น สภาวะฉุกเฉินสภาวะวิกฤตแห่งชาติมันเกิดขึ้นจริงในหลายๆ เหตุการณ์ด้วยการเช็คข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เข้าถึงปัจเจกมากขึ้น สามารถตรวจสอบได้มากขึ้น แต่วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ มักจะถูกขยายความต่อยอดปั้นแต่งเรื่องเพิ่มเติมใส่ไขเข้าไป เพื่อให้ขนาดของความวิกฤตมันใหญ่เกินกว่าที่มันเป็นจริงและเอื้อให้รัฐสามารถใช้อำนาจที่เบ็ดเสร็จมากขึ้น”

“ฉะนั้นในประเด็นแรกจะโยนคำถาม ชวนถกแล้วกันว่าภายใต้ Concept ข้างต้น ฝ่ายความมั่นคงคิดถึงความมั่นคงในแบบใด นี่คือโจทย์แรกที่จะช่วยเติมต่อภาพวาด และทำไมถึงคิดแบบนั้น ทำไมถึงคิดแบบนี้ ความมั่นคงของรัฐกับความมั่นคงของมนุษย์ สองอย่างนี้ไปด้วยกันได้หรือไม่” อาจารย์อาทิตย์ฝากประเด็นทิ้งท้ายก่อนจะถึงตอนที่สอง

การเมือง-ภาคประชาสังคมไทย... พลวัต คำถาม และข้อถกเถียง (ตอนที่ 1)

ผู้เขียน : กองบรรณาธิการ ปาตานี ฟอรัม

ประวัติศาสตร์สังคมการเมืองของไทยเป็นเรื่องที่จะต้องเผ่าศึกษาการเปลี่ยนแปลง ทำความเข้าใจอยู่ตลอดเวลา เพราะห้วงของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมที่ตระหนักเรื่องของเสรีภาพ ความเท่าเทียม และการเคารพ ให้เกียรติในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายนั้นยังอีกยาวไกล

อนึ่งหากจะทำความเข้าใจร่องรอยการเปลี่ยนผ่านในสังคมการเมืองไทยแล้ว ปฏิเสธไม่ได้ว่าบทบาทของกลุ่มพลังทางสังคมต่างๆ อย่างกลุ่มภาคประชาสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ทั้งนี้จากการบรรยายของ **ชลิตา บัณขุงศ์** อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเวทีเล็กๆ ซึ่งจัดโดยปาตานีฟอรัม เมื่อไม่นานมานี้ นับเป็นความรู้ที่ปูพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับภาคประชาสังคมที่ปาตานี ฟอรัม เห็นว่าน่าสนใจ อันจะนำไปสู่การถกเถียงเรียนรู้ร่วมกันของภาคพลเมืองในสังคมไทยโดยเฉพาะในพื้นที่ปาตานี/ชายแดนใต้

อาจารย์ชลิตา เริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามว่า ภาคประชาสังคมมีความสำคัญอย่างไร ซึ่งคำอธิบายที่เข้าใจง่ายที่สุด ภาคประชาสังคมเป็นโครงสร้างที่เชื่อมระหว่างสองส่วน คือ รัฐไทย กับปัจเจกชน มีบทบาทที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยและการแสวงหาฉันทามติด้วยความสันติ โดยไม่ต้องใช้กำลังหรือความรุนแรง ขณะที่ในบริบทสังคมไทยนั้น “ประชาสังคม” เป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติเพื่อทางออกจาก “วิกฤติ” ที่เกิดจากระบอบการเมืองการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยที่มีปัญหาการผูกขาดโดยเสียงส่วนมากผ่านกระบวนการเลือกตั้งและจากระบอบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีที่มักสร้างผลกระทบแก่คนจน

ว่าด้วยเรื่องของคำเปลี่ยนไปนั้น อาจารย์ชลิตาชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมาเรามีหลายคำที่เราคุ้นเคย ไม่ว่าจะเป็น “เอ็นจีโอ” “องค์กรชาวบ้าน” “ขบวนการภาคประชาชน” และ “ภาคประชาสังคม” โดยคำว่า “ภาคประชาสังคม” เริ่มปรากฏชัดขึ้นตั้งแต่ต้นทศวรรษ 2540 ขณะที่ในช่วงทศวรรษ 2530 คำว่า “ประชาสังคม” ยังแทบไม่ปรากฏ แต่ในเวลานั้นคนคุ้นเคยคำว่า “เอ็นจีโอ” และ “องค์กรชาวบ้าน” มากกว่า ขณะที่การประสานความร่วมมือของเอ็นจีโอและชาวบ้านกับหน่วยงานภายนอก ก็จะใช้คำว่า “การทำงานแบบเบญจภาคี” ที่หมายถึงการที่เอ็นจีโอทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับชาวบ้าน หน่วยงานรัฐ สื่อมวลชน และนักวิชาการ ปัจจุบันคำว่า “ภาคประชาสังคม” มีความหมายในฐานะร่มที่ครอบคลุมองค์กรที่อยู่นอกภาครัฐราชการ (ยกเว้นองค์กรอิสระหรือหน่วยงานกึ่งรัฐอย่าง สสส. พอช. สกว.) และนอกภาครัฐกิจเอกชน แต่ก็จะพบว่ามีการใช้คำสลับไปมาระหว่าง “เอ็นจีโอ” กับ “ประชาสังคม” ในบางครั้ง ทั้งนี้ น่าสนใจว่าแม้คำว่า “ภาคประชาสังคม” จะหมายถึงกลุ่มองค์กรนอกภาครัฐ แต่นัยยะสำคัญที่เพิ่มมากของคำนี้ในสังคมไทยกลับเป็นผลมาจากการที่ภาคประชาสังคมมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับรัฐไทยมากขึ้นทุกที

ที่ผ่านมา มีงานศึกษาหลายชิ้นที่ปูภาพให้เห็นถึงการก่อเกิดและพัฒนาการของภาคประชาสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในที่นี้ได้ยกมาจากการศึกษาของอัจฉรา รักยุติธรรม (2557)* ดังนี้

ช่วงที่ 1 ก่อนทศวรรษ 2510 รูปแบบการทำงานจะเป็นแบบองค์กรสาธารณกุศล เน้นการสงเคราะห์ การบริจาคตามความเชื่อทางศาสนา ดำเนินการหรือสนับสนุนโดยชนชั้นสูง อาทิ เช่น สภาอากาศไทย สถานสงเคราะห์เด็ก สมาคมการกุศล มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง เป็นต้น

การเมือง / ภาคประชาสังคมไทย

ช่วงที่ 2 ช่วงทศวรรษ 2510 เป็นช่วงสงครามเย็น ถือได้ว่าเป็นยุคแรกเริ่มของการพัฒนาชนบท ที่การพัฒนามีเป้าหมายเพื่อสกัดกั้นอุดมการณ์คอมมิวนิสต์หรือเพื่อความมั่นคงของชาติ การพัฒนาของชาติในยุคนี้สนับสนุนโดยสหรัฐอเมริกาและองค์กรต่างประเทศอย่างธนาคารโลกเป็นหลัก การพัฒนาในช่วงนี้มีข้ออ่อนตรงที่ยังไม่สามารถกระจายการพัฒนาได้ทั่วถึง ไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนและความด้อยโอกาสได้ ยุคนี้ได้ก่อเกิดมูลนิธิการชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ก่อตั้งโดย อ.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสภาคทอลิกแห่งประเทศไทย เพื่อแก้ไขจุดอ่อนในการพัฒนาของรัฐข้างต้น นอกจากนั้นในยุคนี้ได้มีการเกิดขึ้นของกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมือง เน้นการปัญหาผ่านกรอปรกตชี้ทางชนชั้น และเกิดองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนแห่งแรกเกิดขึ้น นั่นคือสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.) แต่ทั้งนี้ บทบาทขององค์กรต่างๆ ได้หยุดชะงักเมื่อเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลา 2519

ช่วงที่ 3 ประมาณทศวรรษ 2520 หลังจากที่รัฐบาลขึ้นนโยบาย 66/2523 ได้มีนักรกกิจกรรมที่ออกจากป่าหันมาทำงาน NGOs อีกทั้งในช่วงนั้นรัฐได้ส่งเสริมการเกษตรเชิงพาณิชย์ ที่นำมาสู่ความยากจนและการสูญเสียที่ดินของเกษตรกรรายย่อย ในระยะต้นงานพัฒนาของ NGOs เน้นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชาวบ้าน เช่น การตั้งธนาคารข้าว ธนาคารโค-กระบือ ในชุมชน ต่อมาก็เริ่มมีการพัฒนาตามแนวทาง “วัฒนธรรมชุมชน” ที่มีการผลิตวาทกรรม

พลวัต คำถาม และข้อถกเถียง

อย่าง“คำตอบอยู่ที่หมู่บ้าน” เน้นแนวคิดอนาธิปไตยการอยู่ห่างจากรัฐและเน้นการพึ่งตนเองของชุมชนชนบท

ช่วงที่ 4 ช่วงปลายทศวรรษ 2520 ถึงต้นทศวรรษ 2540 ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลพยายามทำประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ หรือ Newly Industrialized Country (NIC) มีนโยบายเศรษฐกิจนำการเมือง มีการดึงดูดทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานจากชนบทอย่างหนัก มีการขยายเขตอนุรักษ์พื้นที่ป่าของรัฐ มีการสร้างเขื่อน นำมาสู่ความเดือดร้อนของประชาชนจำนวนมาก การเคลื่อนไหวของเอ็นจีโอและองค์กรภาคประชาชนในช่วงนี้พบได้ใน 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 การชุมนุมประท้วงรัฐเพื่อคัดค้านต่อต้านโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ แนวทางที่ 2 การสร้างพื้นที่ภายในรัฐเพื่อผลักดันนโยบาย ซึ่งที่สำคัญคือ การเข้าร่วมไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 และการมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญปี 2540 โดยองค์กรที่มีบทบาทหลักๆ ก็เช่น คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI) นอกจากนั้นในช่วงเวลานี้ได้เกิดแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เพื่อสร้างทางเลือกการพัฒนา และ “สิทธิชุมชน” เพื่อตอบโต้และช่วงชิงความรู้ในการจัดการทรัพยากรที่ถูกผูกขาดโดยรัฐ

ช่วงที่ 5 ช่วงต้นทศวรรษ 2540 จนถึงปัจจุบัน อาจเรียกได้ว่าเป็นยุคที่มีการนำเอาอุดมการณ์เศรษฐกิจพอเพียงมาต่อด้านทุนนิยมเสรียุคโลกาภิวัตน์ นำสังเกตว่าในช่วงนี้เอ็นจีโอหรือองค์กรในภาคสังคมได้เปลี่ยนจากการหาพื้นที่ในภาครัฐเพื่อการต่อรองหรือผลักดันนโยบาย/กฎหมาย มาสู่การร่วมอุดมการณ์เดียวกันกับรัฐ อันได้แก่ อุดมการณ์ชุมชน-ชาตินิยม ทั้งนี้ เอ็นจีโอและองค์กรในภาคสังคมมีความวิตกกังวลกับผลกระทบของกลไกตลาดเสรี เช่น ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มทุนและสร้างผลกระทบต่อคนจน ความกังวลนี้มีมาตั้งแต่การใช้แนวทางของ IMF แก่วิกฤตเศรษฐกิจภายหลังปี พ.ศ. 2540 แล้ว โดยเอ็นจีโอได้เรียกร้องให้ประเทศไทยพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจให้ได้ อนึ่ง จากวิกฤตเศรษฐกิจและวิกฤตการเมืองร่วมสมัย ฝ่ายรัฐไทยเองก็หันมาชูแนวทางวัฒนธรรมชุมชนผ่านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยพยายามบอกว่าระบบทุนนิยมเสรีหรือ “ทุนนิยมสามัญ” ได้ทำให้คนเห็นแก่ตัว ทำลายความเข้มแข็งของชุมชน จนสร้างปัญหาให้ประเทศ สิ่งนี้นำมาสู่ข้อเสนอการพัฒนาที่คล้ายคลึงกันของภาครัฐกับของเอ็นจีโอ/ภาคสังคมที่มีลักษณะโน้มเอียงไปในทางชุมชน-ชาตินิยมแบบจารีตและเป็นปฏิปักษ์กับภายนอก

จากการก่อเกิดและพัฒนาการของภาคประชาสังคมดังกล่าว อาจารย์ชลิตาตั้งข้อสังเกตว่าแนวคิดและปฏิบัติการภาคประชาสังคมได้เข้ามาครอบ NGOs องค์กรชาวบ้าน และขบวนการภาคประชาชน ผ่านบทบาทของชนชั้นนำในภาคสังคมของไทย ชนชั้นนำเหล่านี้นอกจากจะเป็นผู้มีการศึกษาสูง เป็นนักวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ชำนาญการทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ที่พยายามผันตัวเองมาเป็นวิศวกรทางสังคม พวกเขายังเป็นผู้ที่ได้รับการนับถือนยกย่องในสังคมกระแสหลักในฐานะผู้มี “คุณธรรมสูง” และอาจเป็น “ราษฎรอวุโส” ด้วย ความสำคัญของภาคประชาสังคมที่มีมากขึ้นยังเป็นผลมาจากการเกิดขึ้นขององค์กรอิสระหรือหน่วยงานกึ่งรัฐ อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) องค์กรเหล่านี้ได้รับการผลักดันในการก่อตั้งโดยชนชั้นนำในภาคสังคม และถูกบริหารจัดการโดยบุคคลในเครือข่ายอำนาจของชนชั้นนำกลุ่มนี้ บนฐานของความเชื่อที่ว่าองค์กรอิสระเหล่านี้มีประสิทธิภาพมากกว่าหน่วยงานในระบอบราชการในการทำงานพัฒนาสังคมและสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนได้มากกว่า

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือว่าองค์กรอิสระหรือหน่วยงานกึ่งรัฐเหล่านี้ได้กลายมาเป็นแหล่งจ้างงานและแหล่งทุนหลักของ NGOs และแกนนำองค์กรชุมชน ท่ามกลางการลดน้อยลงไปทุกทีของแหล่งทุนจากต่างประเทศ ที่สำคัญความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งทุนที่เป็นองค์กรอิสระหรือหน่วยงานกึ่งรัฐกับผู้รับทุนเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม การทำงานของแหล่งทุนมีอำนาจเหนือกว่าในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของผู้รับทุน ในหลายกรณีผู้รับทุนไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นทางเมืองที่แตกต่างไปจากจุดยืนทางการเมืองของแหล่งทุน ตลอดจนไม่สามารถท้าทายสถาบันอำนาจรัฐแบบจารีตได้ ความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียมกันเช่นนี้มีความเด่นชัดมากขึ้นในรอบทศวรรษที่ผ่านมาที่ความขัดแย้งทางการเมืองในระดับประเทศมีความแหลมคม

อาจารย์ชลิตาได้ชี้ว่า ภาคประชาสังคมได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจรัฐสถาปนา ที่เกิดจากสายสัมพันธ์ทั้งในทางอุดมการณ์และในเชิงอุปถัมภ์ที่ซับซ้อนนำในภาคประชาสังคมมีต่อบุคคล/สถาบันที่อยู่ในศูนย์กลางอำนาจของรัฐไทย และสภาพการณ์เช่นนี้ก็ยังเด่นชัดขึ้นในห้วงของรัฐประหาร

ตรงนี้นำมาสู่คำถามต่อเนื่องที่ว่าแล้วประชาสังคมไทยจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยและการเพิ่มอำนาจให้กับประชาชนได้จริงหรือไม่....

*อัจฉรา รักยุติธรรม (2557). การเมืองของการลดทอนความเป็นการเมือง : การปรับความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชน รัฐ และประชาชน. รายงานวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมหาวิทยาลัยศิลปากร. (ดาวน์โหลดรายงานวิจัยได้จากเว็บไซต์ สกว.)

จากเหยื่อเด็กหน้าโรงเรียนตากใบ
ถึงบทบาทคนทำงานกับเด็ก

ผู้เขียน : กองบรรณาธิการ ปาตานี ฟอรัม

ภาพ : **كن انسان**

สถานการณ์ความขัดแย้งในปาตานี/ชายแดนใต้ ก้าวเข้าสู่ปีที่ 12 นับจากปี 47 เป็นต้นมา ขณะที่คำว่าสันติภาพก็ยังเป็นวาทกรรมที่ถูกยกมาใช้ขับเคลื่อนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องในหลากหลายประเด็น หลายมิติ มากมายหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นประเด็นผู้หญิง การพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสิทธิและสันติวิธี รวมไปถึงการทวงถามความยุติธรรมจากการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐและกลุ่ม BRN ซึ่งเป็นกลุ่มขบวนการติดอาวุธที่สังคมไทยเริ่มรู้จักเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง

อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนเรียกร้องให้สังคมตระหนักในประเด็นปลักย่อยภายใต้คำใหญ่อย่างสันติภาพนั้น ประเด็น "เด็กและเยาวชน" นับเป็นประเด็นที่กระตุ้นต่อความรู้สึกนึกคิดของสาธารณะชนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีหลายเหตุการณ์ในพื้นที่ที่ผ่านมา ได้ฝังสะเทือนในใจของคนในสังคมไทย ตัวอย่างเหตุการณ์ที่เห็นเด่นชัดโดยจะขออ้างถึงสื่อบูชาจากโต๊ะข่าวภาคใต้สถาบันอิศรา เรื่อง "เปิดรายงานสถานการณ์เด็กชายแดนใต้ กับ 8 ข้อเสนอป้องกันตกเป็นเหยื่อรุนแรง" ในส่วนที่ระบุถึงเหตุการณ์ต้นเดือนกุมภาพันธ์ ปี 57 กรณีเกิดเหตุคนร้ายบุกยิงยักคร้ว "ครอบครัวมะมัน" ที่บ้านปะลูกาแปเราะ ต.ปะลูกาสาเมา อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส ทำให้เด็กชาย 3 พี่น้องเสียชีวิตทั้งหมด โดยเด็กที่เสียชีวิตอายุเพียง 11 ปี 9 ปี และ 6 ปี หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ปีเดียวกัน เกิดเหตุคนร้ายกราดยิงชาวบ้านขณะกำลังใส่บาตรที่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี ทำให้เด็กชายวัย 9 ขวบเสียชีวิตอีก 1 คน และเด็กหญิงอายุ 11 ขวบได้รับบาดเจ็บ โดยทั้งคู่เป็นพี่น้องกัน

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว ล่าสุดจึงมีความพยายามขององค์กรภาคประชาสังคม นำโดยมูลนิธิสานวัฒนธรรม (CrCF) เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม (HAP) และกลุ่มด้วยใจ ได้จัดทำรายงานชื่อ "สถานการณ์เด็กและผู้หญิงจังหวัดชายแดนใต้ ปี 2556" เพื่อศึกษาสถานการณ์ของเด็กและผู้หญิงในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงรูปแบบต่างๆ พร้อมข้อเสนอยุทธศาสตร์นโยบายเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา รายงานฉบับดังกล่าวอ้างสถิติตัวเลขว่า ตั้งแต่ปี 47 – ปี 56 มีเด็กเสียชีวิตจากความรุนแรงทางอาวุธจำนวน 62 คน บาดเจ็บ 374 คน ทั้งยังพบว่าเด็กจำนวนไม่น้อยกลายเป็นเป้าหมายของการก่อความรุนแรงด้วยอาวุธไปโดยปริยาย เนื่องจากเด็กเหล่านั้นใช้ชีวิตประจำวันใกล้บริเวณที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการก่อเหตุรุนแรง

กระทั่งล่าสุดเหตุการณ์ตอนเช้าของวันที่ 6 ก.ย. 59 ที่ผ่านมา ยิ่งตอกย้ำความรู้สึกสะเทือนใจต่อสังคมยิ่งขึ้น เมื่อเกิดเหตุคนร้ายลอบวางระเบิดจักรยานยนต์บอมป์บริเวณโรงเรียนบ้านตาบา อ.ตากใบ จ.นราธิวาส ทำให้มีผู้เสียชีวิต 3 ราย โดยหนึ่งในนั้นเป็นเด็กหญิงนักเรียนอนุบาลพร้อมบิดา และมีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกนับสิบราย ทั้งนี้ ผู้เสียชีวิต 2 คนซึ่งเป็นพ่อลูกกัน คือ นายมะเย็ง เวาะบ๊ะ อายุ 36 ปี กับเด็กหญิงมิตรา เวาะบ๊ะ อายุเพียง 4 ขวบ ซึ่งโดนสะเก็ดระเบิดขณะกำลังเดินเข้าโรงเรียน ก่อนจะมีผู้เสียชีวิตเพิ่มเติมที่โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ คือ นายตลมิชี มะดาโอ๊ะ หลังมีอาการสาหัส เสียเลือดมากจนทนพิษบาดแผลไม่ไหวส่งผลให้ครอบครัวตลมิชีอยู่ในสถานการณ์ลำบาก และเด็กน้อย วิลตาน มะดาโอ๊ะ ลูกชายวัย 8 เดือนต้องกลายเป็นกำพร้าในที่สุด

ภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวข่าวสำนักต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศนำเสนอภาพเหตุการณ์หลากหลายแง่มุม ขณะที่ในโลกออนไลน์ มีการพูดถึงภาพของเหยื่อผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงครั้งนี้ ต่างก็แสดงความเสียใจเห็นอกเห็นใจและหา

ช่องทางที่จะช่วยเหลือ ตามด้วยการประณามผู้ก่อเหตุโดยองค์กรภาคประชาสังคมกว่า 10 องค์กร ทั้งนี้เนื้อหากล่าวถึงการแสดงความเสียใจต่อครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบก่อนจะโหมกระแสเรียกร้อง“พื้นที่ปลอดภัย” และเรียกร้องความรับผิดชอบจากคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายไม่ว่ากองกำลังจากภาครัฐและกลุ่มขบวนการ BRN ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ อย่างมากในโลกออนไลน์และสังคมไทย

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อเกิดเหตุลักษณะนี้ หลายๆ ครั้ง มักจะมีการออกมาเรียกร้องให้กองกำลังของคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่าย มีความระมัดระวังและตระหนักในการปฏิบัติการที่กระทบต่อเด็ก ซึ่งข้อเรียกร้องดังกล่าวเสมือนจะระเหยไปในอากาศทุกคราไป ขณะที่กระแสการเรียกร้องให้เกิดการตระหนักเรื่องเด็กต่อกลไกภาครัฐ ภาคประชาสังคม หรือแม้กระทั่งภาคธุรกิจ ยังคงมีน้อยเหลือเกิน โดยเฉพาะการตระหนักในเรื่องการทำกิจกรรม โครงการที่ทำให้เด็กกลายเป็นเครื่องมือ หรือ ผลประโยชน์ทางการเมือง หรือภาพลักษณ์และผลประโยชน์ทางธุรกิจ โดยไม่คำนึงถึงสิทธิประโยชน์สูงสุด

ของเด็ก อย่างตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ทั้งๆ การเรียกร้องจากกลุ่มองค์กร หน่วยงาน เหล่านี้มีโอกาสที่จะนำไปสู่การเกิดความตระหนักของเด็กได้จริง หรืออาจจะขยายไปสู่การปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรมและนโยบายขององค์กร

ดังนั้นเพื่อการเรียกร้องที่เอาจริงเอาจังเกี่ยวกับเรื่องเด็กและเยาวชน ปาตานี ฟอรัม ซึ่งเป็นองค์กรทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย หนึ่งในนั้นหมายรวมไปถึงเด็กและเยาวชนด้วย จึงมุ่งมั่นที่จะจัดทำนโยบายคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน นำมาใช้ในองค์กร ด้วยความช่วยเหลือจากโครงการ Local Engagement to Advocate for Peace (LEAP) ไม่หวังมีวาระเรียกร้องเพียงแต่ผู้อื่นเพียงอย่างเดียว

ทั้งนี้ในเนื้อหาสำคัญๆ นั้น ภายใต้นโยบายคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน ปาตานี ฟอรัม เชื่อว่า เด็ก ได้แก่บุคคลใดก็ตามที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ส่วน เยาวชนได้แก่บุคคลใดก็ตามที่มีระหว่าง 18 - 25 ปี ซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มบุคลากรทางสังคมที่สำคัญ ที่จะมีส่วนในการขับเคลื่อนสังคมให้เป็นไปในแนวทางที่ดีในอนาคตฉะนั้นเด็กและเยาวชนจึงมี

สิทธิความเท่าเทียมทุกประการในการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นการร่วมแสดงเจตนาารมณ์ของตนการแสดงความคิดเห็นและการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมที่สร้างสรรค์อันส่งผลดีทั้งต่อตัวเด็กและเยาวชนเอง และบุคคลอื่นๆ

เด็กและเยาวชน ที่ต้องมีการปฏิบัติกิจกรรม/ปฏิสัมพันธ์กับปาตานีฟอรัมจะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครอง ให้อยู่บนพื้นฐานความปลอดภัยและปราศจากการละเมิดทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเจตนาหรือไม่ตั้งใจ ที่จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนจะต้องตกอยู่ในความเสี่ยงต่อการถูกละเมิดการแสวงหาผลประโยชน์ การบาดเจ็บและเป็นอันตรายอื่นๆ

ปาตานี ฟอรัม ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญต่อนโยบายปกป้องคุ้มครองเด็ก ซึ่งเจ้าหน้าที่ บุคลากร และอาสาสมัครจะต้องปฏิบัติ และถือเป็นกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบทางลบ หรือเกิดให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ในเบื้องต้นจึงมีข้อปฏิบัติภายในขององค์กรและบุคคลที่ร่วมทำงานกับปาตานี ฟอรัม ดังนี้

ข้อปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และองค์กร

เจ้าหน้าที่ และอาสาสมัครที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของ ปาตานี ฟอรัม จะต้องมข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

- เจ้าหน้าที่ บุคลากรอาสาสมัคร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน จะต้องเคารพสิทธิ ความเท่าเทียม การมีส่วนร่วม และความหลากหลาย ตามระบอบประชาธิปไตย
- เจ้าหน้าที่ บุคลากรอาสาสมัคร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ประจำตำแหน่งและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และจะต้องตระหนัก/ระมัดระวังอยู่เสมอ ในการปฏิบัติหน้าที่ทุกขั้นตอน เพื่อหลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิและการทารุณกรรม เด็กและเยาวชน
- เจ้าหน้าที่ บุคลากรอาสาสมัคร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน จะต้องปฏิบัติตามทุกขั้นตอนอย่างโปร่งใส ไม่เป็นการสื่อถึงการทุจริตไม่โปร่งใส ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อเด็กและเยาวชน และบุคคลทั่วไป
- เจ้าหน้าที่ บุคลากรอาสาสมัคร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน จะต้องไม่กระทำการใดๆ ทั้งสิ้น ที่เป็นการละเมิดและทารุณกรรมเด็ก/เยาวชน การกระทำที่อาจจะนำไปสู่การละเมิดและเพิกเฉยต่อการละเมิดและทารุณกรรมเด็ก/เยาวชน (และรวมไปถึงการละเมิดและการกระทำความรุนแรงต่อบุคคลทั่วไปด้วยเช่นกัน)
- เจ้าหน้าที่ บุคลากรอาสาสมัคร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและการปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างจะต้องประเมินความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนทุกรูปแบบ ทั้งก่อนเริ่มกิจกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมและหลังจากการจัดกิจกรรม
- เจ้าหน้าที่ บุคลากรอาสาสมัคร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน จะต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เป็นจริงต่อเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างของปาตานี ฟอรัม จะต้องได้รับความยินยอมสมัครใจจากเด็กและผู้ปกครองมีการเซ็นเอกสารที่ระบุในรายละเอียดของกิจกรรมอย่างครบถ้วน

- เจ้าหน้าที่ บุคลากรอาสาสมัคร และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทุกคน จะต้องปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมสุ่มเสี่ยงและจะต้องปฏิบัติตามกติกาและเคารพกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

การเข้าถึงของคนภายนอก

- ปาตานี ฟอรัม จะต้องให้ความรู้เบื้องต้นแก่ เด็ก เยาวชน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการป้องกันการฉวยโอกาสจากบุคคลภายนอก ที่อาจจะเกิดขึ้นได้โดยกะทันหัน
- เด็ก เยาวชน และผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีสิทธิที่จะแสดงออกถึงความต้องการ ที่จะไม่ให้ข้อมูลตามความพึงพอใจ หรือรู้สึกได้ถึงความปลอดภัย
- ผู้สนับสนุนงบประมาณ ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น หรือในองค์กรเอง ไม่สามารถที่จะตัดสินใจแทนเด็ก เยาวชน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้
- การพบปะ หรือเยี่ยมชม การจัดกิจกรรม บุคคลภายนอก จะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ ปาตานี ฟอรัม ล่วงหน้า และเจ้าหน้าที่ที่ทำการดำเนินกิจกรรม จะต้องแจ้งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับทราบ ล่วงหน้า ด้วยเช่นกัน
- ผู้สนับสนุนงบประมาณ ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น หรือในองค์กรเอง จะไม่สามารถกระทำการใดๆ ทั้งสิ้นกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยปราศจากการยินยอมจากเด็กและเยาวชนเอง (เช่น การสัมภาษณ์, การถ่ายรูป, การนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ เป็นต้น)

ทั้งหมดนี้เป็นการเรียกร้อง ปาตานี ฟอรัม ให้เกิดความตระหนักเรื่องเด็ก เยาวชนที่เป็นจริงเป็นจัง ซึ่งพอการันตีได้ว่า ข้อเรียกร้องจะไม่ได้หายกลายเป็นอากาศดูเหมือนการเรียกร้องต่อคู่ขัดแย้งทั้ง 2 ฝ่าย ที่ทุกวันนี้สาธารณชนก็รู้ว่ามิอยู่จริง แต่...จำเป็นต้องยกซะเหลือเกิน

งานสันทิวิธีต้องมา “ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ปัญหาแทรกซ้อนได้พรอมความขัดแย้งชายแดนใต้”

ผู้เขียน : สุไรยา วานี

ปัญหาแทรกซ้อนท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งในพื้นที่ปาตานี/ชายแดนใต้ ปรากฏเห็นชัดหลายปัญหา โดยเฉพาะปัญหาการนิยมนความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ที่บริบทแวดล้อมความรุนแรงจากสถานการณ์ทำให้การใช้ความรุนแรงรูปแบบต่างๆ เป็นเรื่องปกติ ซึ่งที่ผ่านมามีความพยายามของหน่วยงานราชการและภาคประชาสังคม เรียนรู้และค่อยๆ แก้ปัญหา แต่ความพยายามดังกล่าวก็ไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้เน้เร็ววัน

อย่างไรก็ดีก็มีอีกหนึ่งตัวอย่างความพยายาม คือความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ และภาคประชาสังคมที่ต้องนำมาบอกเล่าให้ฟัง โดยเมื่อเร็วๆ นี้ สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานีร่วมมือกับเครือข่ายชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ผุ้ดหลักสูตร **เสริมเน้นเนื้อหาสันติวิถี การใช้ความรุนแรงดึงดูดค่าเชิงบวก “เยาวชนในสถานพินิจ”**

ทั้งนี้สถานพินิจ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี ได้จัดประชุมหารือเพื่อวางแนวทางในการอยู่ร่วมกันของเด็กและเยาวชน โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวกับเยาวชนเครือข่ายชุมชนจิตอาสาและหน่วยงานราชการจำนวน 20 คน

การประชุมนี้จัดขึ้นเพื่อหาแนวทางการอยู่ร่วมกันของเด็กและเยาวชนระหว่างเยาวชนไทยพุทธและมุสลิมในสถานพินิจฯ จังหวัดปัตตานี และเพื่อทบทวนหลักสูตรการฟื้นฟูเยาวชนในสถานพินิจฯ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักสูตรหนึ่งในการรองรับการจัดตั้งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดยะลา ในอนาคตอีกไม่ช้า

นางวิวรรษา แซ่เจีย นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ จากสถานพินิจฯ จังหวัดปัตตานี ผู้เฝ้าสังเกตและประเมินพฤติกรรมเยาวชนในสถานพินิจฯ เปิดเผยว่า ที่ผ่านมา สถานพินิจฯ รับเยาวชนกระทำผิดจากศาลปัตตานี ศาลยะลา และศาลเบตง โดยมีเวลาที่ถูกควบคุมในสถานพินิจ ตั้งแต่ 1 สัปดาห์ ถึง 1 ปี ตอนนี้มีเยาวชนทั้งหมด ๓๒ คน ช่วงระยะหลังพบว่าเยาวชนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปคือ มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างใช้ความรุนแรง ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่พบพฤติกรรมแบบนี้ และมีการแบ่งพรรคพวกระหว่างเยาวชนพุทธและมุสลิม จึงทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน

ขณะที่ **บุษยมาส อิศคุลย์** ภาคประชาสังคมกลุ่มบ้านบุญเต็ม จังหวัดยะลา กล่าวคล้ายกันว่า ปัญหาระหว่างเด็กไทยพุทธกับมุสลิมมีมาจากข้างนอกสถานพินิจแล้ว เด็กที่รับมาจากศาลยะลา มีคติทำร้ายร่างกาย และปล้นชิงทรัพย์ประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา ปัญหาที่เรื้อรังมา 15 ปีแล้ว วันนี้นักยังเกิดขึ้น รู้สึกสงสารประชาชนบริสุทธิ์ทั้งไทยพุทธและ

มุสลิมที่ถูกเป็นเหยื่อจากปัญหาอาชญากรรมนี้ ยอมรับว่า ในเทศบาลยะลามีปัญหาเรื่องเยาวชนระหว่างไทยพุทธกับมุสลิมมา 5 ปีแล้ว”

ด้วยความตระหนักในสถานการณ์ดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการผุดหลักสูตรเสริมสอนสันติวิธี การใช้ความรุนแรง เน้นการเปลี่ยนแปลงจากข้างใน โดย นางฮัมซะ อับบัส นักวิชาการฯ จากสถานพินิจฯ กล่าวว่า ที่ผ่านมานี้เนื้อหาและกิจกรรมที่เราทำกับกลุ่มเด็กเหล่านี้เป็นกระบวนการกลุ่มตามหลักสูตรที่ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ ซึ่งบางกิจกรรมไม่สอดคล้องกับเยาวชนที่นี่

“กิจกรรมที่สถานพินิจได้ทำกับกลุ่มเยาวชนเหล่านี้เน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ภายนอก ทั้งที่จริงแล้วการเปลี่ยนแปลงของเด็กกลุ่มนี้ต้องมาจากการเปลี่ยนแปลงข้างใน หรือการเปลี่ยนแปลงด้านจิตวิญญาณด้วย อีกทั้งเจ้าหน้าที่เองยังขาดความรู้ ทักษะและกระบวนการสันติวิธีที่จะนำมาสอนเด็ก เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้ง เราไม่มีกระบวนการขอโทษหรือการให้อภัยระหว่างกลุ่มเยาวชนทั้ง 2 กลุ่ม ปัญหาจึงยืดบานปลาย จึงอยากให้เครือข่ายองค์กรที่เชิญมาได้เสนอแนะและถ่ายทอดกระบวนการสันติวิธีแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณสอนเองต้องเท่าทันกับภูมิหลังของเด็กเพื่อดึงมุมมองและคุณค่าที่ถูกเก็บซ่อนในตัวเด็กด้วย ทั้งนี้หลักสูตรดังกล่าวจะเริ่มนำมาใช้กับเยาวชนเร็วๆ นี้”

อนึ่งหลักสูตรเสริมเนื้อหาสันติวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ **ประการที่หนึ่ง** เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักคุณค่าตัวเอง **ประการที่สอง** เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนพุทธ-มุสลิม **ประการที่สาม** เพื่อแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงทั้งภายในและภายนอก

แนวทางของเนื้อหาและกระบวนการมีดังต่อไปนี้

1. ให้มีกิจกรรมให้เด็กมีความคิดเชิงวิเคราะห์ กิจกรรมที่สอนให้เด็กเรื่องการไม่ใช้ความรุนแรงซึ่งกิจกรรมที่ทำ ต้องย่อยให้ละเอียดเพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายมากที่สุด
2. ทำกิจกรรมเพื่อทลายความเกลียดชังระหว่างกัน
3. กิจกรรมต้องสร้างความไว้วางใจระหว่างกลุ่มเด็กด้วยกัน และเด็กกับเจ้าหน้าที่
4. กิจกรรมที่มีการฟื้นฟูพลังจิตใจ และกระบวนการแก้ไขปัญหาให้อยู่ในวิถีชีวิต เช่น การให้สละ
5. การเตรียมภาวะอารมณ์ของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายใหม่ที่เพิ่งเข้ามาถูกควบคุมตัว
6. การเตรียมเยาวชนที่เชื่อมระหว่างเด็กพุทธและมุสลิม

ข่าวคราวที่มาเล่าข้างต้น พอจะทำให้เข้าใจได้ว่า ความขัดแย้งในพื้นที่ปัตตานี/ชายแดนใต้ ไม่ใช่มีผลแค่เรื่องการเมือง การทหารเท่านั้น แต่หมายรวมไปถึงซ้ำเติมปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา ดังนั้นการยอมยืดหยุ่นปรับตัวการทำงาน ความร่วมมือกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในสถานการณ์เช่นนี้

ทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของใครอื่นใด แต่เป็นประโยชน์ของผู้ที่ต้องแบกรับชะตากรรมอย่างประชาชนในพื้นที่นั่นเอง..

สำนักกราฟิกแห่งสันติภาพ
ด้วยศิลปะแนวคิด “Art melayu”

ผู้เขียน : กองบรรณาธิการปัตตานี ฟอรัม

ลายเส้นที่แต่งแต้มบนพื้นสีขาว ผ่านการสร้างสรรคด้วยจินตนาการและอารมณ์ ถูกรวบเกี่ยวพันเป็นหนึ่งเดียวอย่างมีความหมาย เป็นอีกนิยามหนึ่งของคำว่าศิลปะ แต่สำหรับความคิดของอาจารย์โตรอยี หรือ **มุฮัมมัดโตรอยี แวกือจิ** แล้ว การสอดแทรกกลิ่นอายความเป็นมลายูและความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม คือแก่นสารสำคัญของ **Art melayu**

Art melayu เป็นความพยายามของกลุ่มศิลปินคนรุ่นใหม่ในจังหวัดชายแดนใต้ที่ถูกกล่าวถึงกันอย่างมากในโลกโซเชียลมีเดียขณะนี้ โดยเฉพาะผลงานสร้างสรรค์ภาพ 3 มิติ รูปมัสยิดกรือเซะ และ เรือกอและ ณ หอศิลป์ภาคใต้ ซึ่งตั้งอยู่ที่ ม.อ.ปัตตานี โดยผลงานดังกล่าวมีคนเข้าร่วมแห่ชมอย่างต่อเนื่องแทบไม่ขาดสาย

Art melayu ก่อตั้งขึ้นด้วยความมุ่งหวังที่จะยกระดับและใช้ศักยภาพทางด้านศิลปะจากคนในพื้นที่เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของความเป็นมลายูและศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนใต้ อันเป็นความหมายสำคัญของการขับเคลื่อนสันติภาพในแบบฉบับ Art melayu

อาจารย์โตรอยี ผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่ม อธิบายว่า Art melayu คือการวาด การขีดเขียน คือศิลปะที่เป็นผลผลิตของคนมลายูที่อยากสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก การเข้าถึง วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่เหมือนชนชาติอื่น ความเชื่ออื่น มันมีความต่างจากที่อื่น มีความพิเศษที่เป็นลักษณะเฉพาะ

“ผมอธิบายความคิดของผมผ่านโลโก้ Art melayu ซึ่งจะเป็นรูปจันทร์เสี้ยวที่ประกอบสร้างด้วยคำว่า "ลูกีสซัน" ซึ่งแปลว่าการเขียน คำว่า "คือต" คือการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์ศาสนาอิสลาม คำว่า "นาซีฮัต" หมายถึง การให้ความรู้ การขัดเกลาจิตใจ และสุดท้ายคำว่า "พัน" หมายถึง ศิลปะ ทั้งหมดรวมกันเป็นศิลปะที่สะท้อนรากเหง้าความเป็นมลายูและความเป็นอิสลามที่ส่งเสริมความรู้และการขัดเกลาจิตใจ”

“เราในฐานะศิลปินมีความสามารถทางด้านงานศิลปะ มีความคิดอยากสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนความเป็นท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี มลายุที่ไม่ขัดต่อหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นศาสนาหลักของคนมลายูในยุคปัจจุบัน เพราะที่ผ่านมาเราเรียนศิลปะในแบบตะวันตก มีเรื่องของจิตวิญญาณ ความเชื่ออย่างเสรีจนเกินขอบเขต ไม่สอดคล้องกับหลักความเชื่อ หลักการศาสนาอิสลามในหลายประเด็น หลายมิติ”

อาจารย์โตรอยี สะท้อนว่า ทุกวันนี้งานศิลปะบ้านเรา ยังไม่ได้ยกระดับเท่าที่ควร คนทำงานศิลปะทำงานเป็นไปในแบบส่วนตัว อยู่แบบตัวใครตัวมัน ไม่กลมเกลียว ไม่ค่อยนึกถึงเรื่องการช่วยเหลือสังคมสักเท่าไร

“คนที่มีฝีมือทางด้านศิลปะในพื้นที่ส่วนใหญ่ทำไปเพื่อหวังผลทางธุรกิจเป็นเป้าหมายสูงสุด นอกจากนั้นคนทำงานศิลปะก็ยังไม่ได้ใช้ศักยภาพตัวเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งหากมีการรวมตัวกันแล้วดึงศักยภาพของตัวเองเป็นกลุ่มอย่างเต็มที่ งานศิลปะก็จะสะท้อนบริบท อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของที่นี่ ต่อสาธารณะอย่างมีพลัง”

ทั้งนี้อาจารย์มุฮัมมัดโตรอยี แวกือจิเป็นคนรุ่นใหม่เกิดที่บ้านดอนรัก อ.หนองจิก จ.ปัตตานี เคยศึกษาระดับประถมโรงเรียนบ้านดอนรัก ระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนปทุมคงคาอนุสรณ์ และระดับอนุปริญาศึกษาที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา จ.ปัตตานี ก่อนจะไปสู่ระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มอ.ปัตตานี

อาจารย์โตรอยี เล่าว่า จุดเริ่มต้น ตนเองเริ่มหลงเสน่ห์งานศิลปะจากการเป็นคนชอบดูการ์ตูนในวัยเด็ก และฝึกการวาดรูปการ์ตูน วาดงานศิลปะ และเข้าแข่งขันจนได้รางวัลตั้งแต่ระดับประถมจนถึงระดับปริญญาตรี

“ผมเคยได้รางวัลทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับภาค และถูกทาบทามให้เป็นวิทยากรด้านศิลปะตั้งแต่กำลังศึกษาอยู่ และช่วงใกล้เรียนจบก็เป็นตัวแทนวิทยากรได้รับเชิญจากศูนย์การศึกษาชนอกระบบ(กศน.)และวิทยาลัยในวังจ.นครปฐม เรื่องการเขียนลายเรือกอและ พอจบมาก็เป็นครูอาชีวะ สอนศิลปะ 5 ปี แต่ก็ออกมาเพราะคิดว่าไม่เหมาะกับตนเอง อีกอย่างตนเองก็ไม่มีวุฒิครูแต่ที่สำคัญกว่าคือ อยากออกมาทำ Gallery ส่วนตัว ขายงานศิลปะเป็นรูปแบบธุรกิจไปพร้อมๆ กับการเป็นครูสอนพิเศษ”

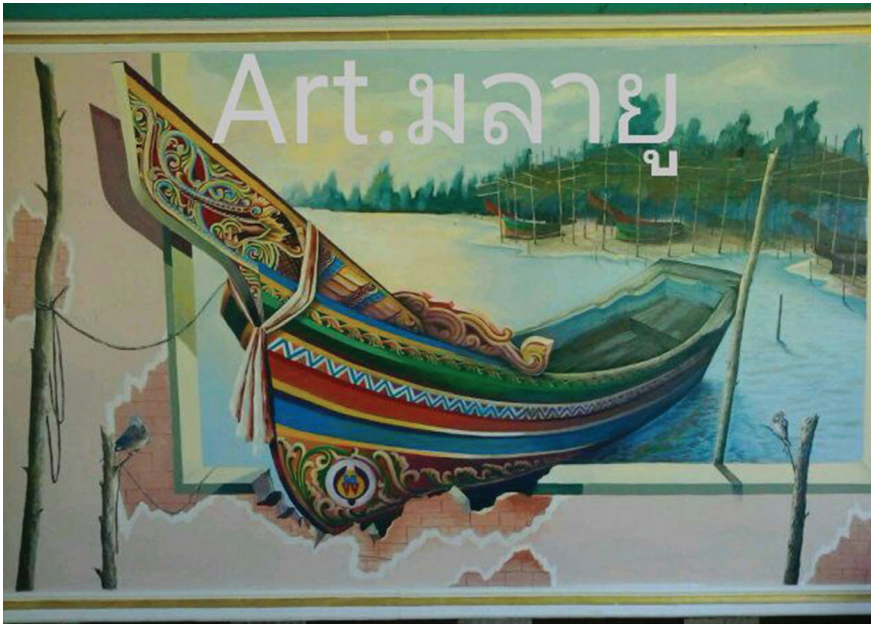
“ก็ค่อยๆ สร้างฝันของตัวเองขึ้นมา ไปพร้อมกับสอนพิเศษในโรงเรียนเอกชนและระดับอุดมศึกษา มอ.ปัตตานี แต่สุดท้ายก็ต้องลาออกจากการเป็นอาจารย์พิเศษแล้วหันมาขายงานศิลปะอย่างเดียว ซึ่งเมื่อทำไปสักพักก็มีโอกาสได้ฟังมุมมอง ทศนะประวัติเกี่ยวกับศิลปะกับอิสลามโดยบังคนหนึ่งซึ่งเป็นคนกรุงเทพฯ จึงรู้สึกเกิดตั้งคำถามกับตัวเองว่าที่ผ่านมาเราทำงานศิลปะที่ไม่ได้ตอบแก่นสารความเป็นรากเหง้าตนเอง รากเหง้าที่สะท้อนความเป็นมลายูและความเป็นอิสลาม ซึ่งเป็นแก่นสารที่ทำให้เรารู้สึกมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นบนโลกใบนี้จึงลองปรึกษากับเพื่อนๆ ในแวดวงงานศิลปะและวิชาการ เรื่องการตั้งกลุ่มทำงานศิลปะที่ตอบโจทย์รากเหง้าตนเอง ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนๆ ในแวดวง และร่วมเป็นเครือข่ายทีมงานหลายคน จนตนเองเริ่มมีความหวัง จึงตั้งกลุ่มขึ้นมา เรียกว่า Art melayu”

เมื่อฟังแผนงานและแนวทางของกลุ่ม Art melayu อย่างเจาะลึกไปเรื่อยๆ ยิ่งทำให้หน้าสนใจอย่างยิ่งยวด อาจารย์โตรอยีเผยว่า การก่อตั้งกลุ่มของเราจะมุ่งไปสู่การเป็นรูปแบบธุรกิจเพื่อสังคมและทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายศิลปินด้านศิลปะ

Art melayu

อาจารย์มุฮัมมัดโตรอยี แก้วกิจ

“แนวทางของเราหวังเพื่อเชิดชูและยกระดับเอกลักษณ์มลายูเอกลักษณ์ศาสนาอิสลามในรูปแบบต่างๆ ให้เป็นที่นิยมของคนทั่วไป นอกจากนี้ก็อยากส่งเสริมเยาวชนในพื้นที่หันมาตระหนักงานศิลปะตามแนวคิดของ Art melayu โดยอยากผลักดันเป็นหลักสูตรเฉพาะเพื่อไปใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งหวังว่างานศิลปะตามแนวคิดแบบ Art melayu จะช่วยขัดเกลาคิดใจเด็กๆ เสริมสร้างจินตนาการและสำนึกรักเหง้าตนเองยิ่งขึ้น”

“ที่ผ่านมาก็สร้างสรรค์ผลงานหลายงานหลายชิ้น เช่น ภาพวาด 3 มิติ ซึ่งได้รับการติดต่อจากองค์กรเอกชนและพิพิธภัณฑ์หอศิลป์ภาคใต้ หรือบางทีก็รับงานอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับมิติวัฒนธรรม เช่น สร้างภาพวาดตกแต่งร้านค้าต่างๆ ตอนนี้กำลังทำ gallery art melayu ซึ่งเป็นที่รวบรวมงานสร้างสรรค์ต่างๆ ของตนเองและเครือข่าย เป็นงานในแนวจิตรกรรม ประติมากรรม งานภาพพิมพ์ และศิลปะประยุกต์”

ผลงานสร้างสรรค์ของกลุ่ม Art melayu ยิ่งแจ่มชัดเมื่อ **อิสระ กูรง** นักวิชาการศึกษาศาสนาวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลหอศิลป์ภาคใต้ ยืนยันว่า

ตั้งแต่กลุ่ม Art melayu เข้ามามีบทบาทในการทำภาพเขียน 3 มิติ มีผู้คนเข้ามาชมผลงาน หอศิลป์เยอะกว่าที่ผ่านมา

“ต้องยอมรับว่าตอนนี้งานที่ร่วมกับกลุ่ม Art melayu มีผู้คนเข้ามาสนใจจากคนระดับต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา ชาวบ้าน ดารานักแสดง และเมื่อไม่นานมานี้ก็มีเอกอัครราชทูตเบลเยียมประจำประเทศไทยก็มาชื่นชมด้วย จนถึงต้องเปิดเพจเพื่อนำเสนอผลงาน ซึ่งผู้คนที่มาเยี่ยมชมต่างก็ยอมรับชื่นชมในผลงานว่าเป็นงานคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งทั้งหมดเกิดจากไอเดียของกลุ่ม Art melayu ทางหอศิลป์ภาคใต้ก็ให้เพียงแค่ Concept เท่านั้น”

“ปัจจุบันสถาบันศิลปะทุกจังหวัดจะสร้างงานเพื่อดึงดูดผู้คน ซึ่งในส่วนหอศิลป์ภาคใต้จะได้รับนโยบายเรื่อง ส่งเสริมงานพหุวัฒนธรรม ธรรมนุบำรุงวัฒนธรรม เป็น concept เรื่องวิถีชีวิต สถานที่สำคัญในภาคใต้ ซึ่งกลุ่ม Art melayu ก็เป็นกลุ่มคนที่รู้จักในเรื่องการทำงานศิลปะเพื่อสังคม เข้าใจเรื่องอัตลักษณ์ วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ดี ซึ่งที่ผ่านมาก็มีคนอื่นๆ พยายามจะเสนอรับงานชิ้นนี้ แต่เราเลือกกลุ่มคนที่มีความเป็นมืออาชีพและมีความเข้าใจศึกษาเรื่องวิถีท้องถิ่นพอสมควร เราเลยเลือก กลุ่ม Art melayu รับงานนี้” นักวิชาการหอศิลป์ภาคใต้ เปิดเผย

สิ่งที่ส่ายไปข้างต้นถึงแนวทางการขับเคลื่อนของกลุ่ม Art melayu ที่ไม่ใช่เพียงแค่การสร้างผลงานนำเสนอต่อสาธารณะชนเท่านั้นแต่รวมถึงการปลูกปั้นเยาวชนที่สนใจเรียนรู้ทางด้านศิลปะซึ่ง มุस्ताอาน คือกระปุก คือหนึ่งในเยาวชนรุ่นแรกที่สนใจโดยเล่านั้นเดิมมีความชอบส่วนตัวเกี่ยวกับงานศิลปะ

“ผมรู้สึกว่าการศิลปะอยู่ในวิถีชีวิตคนเรา ศิลปะการค้าขาย การพูด ปฏิสัมพันธ์กับผู้คน พอได้เห็นผลงานของอาจารย์โตรอย จึงรู้สึกโดนใจ อยากถ่ายทอดวิถีของเราออกมาเป็นงานศิลปะ จึงอยากเรียนรู้ ตอนนั้นก็เริ่มด้วยการเป็นผู้ช่วยลากเส้น เตรียมสี อุปกรณ์ ในงานต่างๆ ที่อาจารย์ชวนไป”

มุस्ताอาน เป็นเยาวชนจาก ต.ป่าไร่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี อายุ 22 ปี ซึ่งมีพ่อแม่ทำอาชีพกรีดยาง จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ก่อนจะต่อด้วยศึกษาด้านศาสนาอิสลามในสถาบันปอเนาะตาเซะ ซึ่งปัจจุบันทำงานเปิดซุ้มร้านขายชา กาแฟ ตามงานต่างๆ โดยก่อน

หน้านี้เขาเล่าให้ฟังว่าตลอดชีวิตไม่เคยออกจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เลย จนมีครั้งหนึ่งได้มีโอกาสไปกรุงเทพฯ เพียงไม่กี่สัปดาห์

“ผมเคยได้ไปกรุงเทพฯ ครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นครั้งแรก รู้สึกตื่นเต้นมาก ไปตามโครงการของราชการ แต่เมื่อไปแล้วผมก็ได้เห็นสภาพสังคมที่มีความแตกต่างจากบ้านเรา เป็นสังคมที่ค่อนข้างอยู่แบบตัวใครตัวมัน แต่ขณะที่บ้านเรายังคงอยู่กันแบบพึ่งพาช่วยเหลือกันอยู่ แต่ก็เริ่มจะเปลี่ยนไปเหมือนกรุงเทพฯ โดยเฉพาะในเขตเมืองเขตตลาดส่วนเยาวชนก็เริ่มนิยมเทคโนโลยี แฟชั่น ตามกระแส ไม่คิดเรื่องมีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์”

นับเป็นช่วงไม่กี่สัปดาห์ที่ทำให้มุสตาอานรู้สึกตระหนักไม่อยากจะเห็นเพื่อนๆ เยาวชนหมกมุ่นจมปรักอยู่กับความเป็นสมัยใหม่ จนขาดความผูกพันกับรากเหง้าของตนเอง จึงมีความใฝ่ฝันอยากทำอะไรสักอย่าง ซึ่งการรู้จัก Art melayu นับเป็นการต่อเติมความฝันของเขา

“ผมคาดหวังว่าสักวันหนึ่งผมจะเป็นศิลปินด้านการวาดรูปอยากสืบทอดทักษะการวาดรูปอยากสร้างผลงานที่สะท้อนภาพความเป็นท้องถิ่นบ้านตัวเอง ไม่อยากให้ลืมกัน และถ่ายทอดให้แก่เยาวชนมลายูรุ่นต่อไป เพราะทุกวันนี้ ความทรงจำท้องถิ่นสมัยเก่าๆ ก็ค่อยๆ หายไปไม่ค่อยมีเยาวชนสืบทอด เยาวชนมัวแต่สนใจเทคโนโลยี ของเล่นสมัยใหม่ที่เขาเข้ามา”

“ดังนั้นในฐานะ Art melayu ผมจะพยายามเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยถ่ายทอดศิลปะหลากหลายรูปแบบ ที่สะท้อนรากเหง้าความเป็นมลายูและอิสลาม จนเยาวชนหันมาสนใจมากขึ้น ซึ่งหวังว่าเยาวชนมลายูจะรู้สึกผูกพัน ภูมิใจ และรักความเป็นตัวตนของตัวเองไม่ถูกกลืนด้วยความสมัยใหม่ของโลกทุกวันนี้” มุสตาอานเผยด้วยความหวัง

ทั้งหมดคือจุดประกายเล็กๆ ของสามัญชนคนธรรมดาในปาดานีที่ริบิบทความ “ไม่ปกติ” มีอาจทำให้พวกเขาต้องอยู่อย่างนิ่งเฉยได้ ดังคำพูดศิลปินหนุ่ม มุฮัมมัดโตรอยี สะท้อนเสมอๆ ในการสนทนาว่า

“ศิลปะอาจไม่ถึงขั้นนำไปสู่สันติภาพ ศิลปะไม่สามารถสร้างสันติภาพด้วยตัวของมันเอง แต่ศิลปะอย่าง Art melayu จะทำหน้าที่ช่วยสะท้อน อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด กระตุ้นมุมมองของคนที่เราได้เห็น ได้รับรู้และเข้าถึงสังคมปาดานีในมิติที่หลากหลายและลึกซึ้งยิ่งขึ้น”

หนังสือจาก สำนักพิมพ์ปาตานีฟอรัม

มลายูที่รู้สึก

ศรายุทธ เอี่ยมอัยยูธ | ราคา 150 บาท

ความรู้เกี่ยวกับชาวมลายูมุสลิมในภาคใต้ตอนล่างที่เรารู้ๆ กันทั่วไปนั้น ถูกหนังสือเล่มนี้ตั้งคำถามไว้มาก หนึ่งในคำถามที่ผมสนใจเพราะเป็นนักเรียนประวัติศาสตร์ก็คือ แม้แต่ประวัติศาสตร์ที่ถูก “ชำระ” เพื่อตอบโต้กับการบิดเบือนอดีตของประวัติศาสตร์รัฐไทยนั้น ก็ยังวนเวียนอยู่กับความคิดและการกระทำของชนชั้นนำกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น หาได้ขยายลงมาถึงประชาชน “น่ายู” ทั่วไปไม่

นิธิ เอียวศรีวงศ์

จินตนาการอิสลามเชิงสังคมวิทยา

สุชาติ เศรษฐมาลินี | ราคา 180 บาท

ผมมีความภาคภูมิใจที่นักวิชาการได้หันมาสนใจอิสลามและเขียนถึงอิสลามในแง่มุมที่ทุกคนไม่ค่อยคุ้นชิน ดังนั้น จึงคิดว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นคู่มือสำหรับครอบครัวมุสลิมที่สนใจศึกษาอิสลามในมิติต่างๆ อย่างครอบคลุม จะตระหนักว่าอิสลามเป็นศาสนาแห่งชีวิตอย่างแท้จริง จึงหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่พี่น้องมุสลิมที่สนใจในศาสนาของตน

อาคิส พิทักษ์คุมพล จุฬาราชมนตรี

นบีไม่กินหมาก

อนุสรณ์ อุณโณ

งานเขียนของ อนุสรณ์ อุณโณ เรื่อง “นบีไม่กินหมาก” นี้ นับเป็นงานเด่นอีกชิ้นหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงเสน่ห์ของงานเขียนทางมนุษยวิทยาในการพยายามทำความเข้าใจวิถีชาวบ้านที่ตนศึกษาแล้วสรุปแนวคิดรวบยอดจากปรากฏการณ์ในชีวิตประจำวันของชาวมลายูที่ไม่เคยหยุดนิ่งและแข็งแกร่งตามความรับรู้ของคนทั่วไป

สุชาติ เศรษฐมาลินี

สามารถสั่งซื้อได้ทาง Facebook : @PATANIFORUM

Quotes
from
Facebook

ที่ ยธ ๐๘๑๐.๗/ ๒๕๖๘

สำนักคดีอาญาพิเศษ ๑
กรมสอบสวนคดีพิเศษ
๑๒๘ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๕ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แจ้งผลการดำเนินคดี

เรียน นางอังคณา นีละไพจิตร

ตามที่ท่านได้มาร้องทุกข์ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษขอให้สืบสวนสอบสวนกรณีการหายตัวไปของนายสมชาย นีละไพจิตร ซึ่งต่อมาคณะกรรมการการคดีพิเศษได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ให้กรณีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกรมสอบสวนคดีพิเศษรับเป็นคดีพิเศษที่ ๕๒/๒๕๕๘ นั้น

บัดนี้ การสอบสวนได้เสร็จสิ้นแล้ว โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความเห็นควรจัดการสอบสวน เนื่องจากไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด และส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจโท

(ทนาย ทองเสน)

ผู้บัญชาการสำนักคดีอาญาพิเศษ ๑

ส่วนคดีอาญาพิเศษ ๒
โทร. ๐-๒๕๔๖-๒๘๓๑

#คดีตำรวจอัมพาสมชายนีละไพจิตร
DSI ใช้เวลาสอบสวน
11 ปี 3 เดือน
ก่อนสรุปว่าควรจัดการสอบสวน
เนื่องจากไม่พบตัวผู้กระทำความผิด
ถ้าคดีที่พยานหลักฐานมากมายเช่นคดีสมชาย
DSI ยังทำอะไรไม่ได้
แล้ว DSI จะทำคดีเจ้าหน้าที่รัฐ
ทรมาน อัมพา อัมพา
ตาม พรบ ทรมาน
- สูญหาย ได้อย่างไร -
#วัฒนธรรมผู้กระทำความผิดลอยนวล
#CultureOfImpunity

- Angkhana Neelapaijit -

12 ตุลาคม เวลา 18:31 น.